

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Program uvodenja učitelja - Rad s roditeljima

<https://empowering-teachers.eu/>

The creation of this publication has been co-funded by the Erasmus+ grant program of the European Union under grant no. 626148-EPP-1-2020-2-PT-EPPKA3-PI-POLICY. This publication reflects the views only of the author. Neither the European Commission nor the project's national funding agency are responsible for the content or liable for any losses or damage resulting of the use of this publication.

© Copyright 2021 LOOP Consortium

Ovaj se dokument ne smije kopirati, reproducirati ili mijenjati u cijelosti ili djelomično u bilo koju svrhu bez pismenog dopuštenja LOOP udruge. Osim toga, mora se navesti priznanje autora dokumenta i svi primjenjivi dijelovi obavijesti o autorskim pravima.
Sva prava pridržana.

Ovaj se dokument može promijeniti bez prethodne najave.

Ovaj dokument sastavili su sljedeći članovi međunarodnog konzorcija:

Ovo djelo je licencirano pod [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Contents

12.	Rad s roditeljima	4
12.1	<i>UPOZNAVANJE S RAZLIČITIM TIPOVIMA/PROFILIMA RODITELJA TE KAKO RADITI S NJIMA</i> 6	6
12.2	<i>VODIČ ZA INTERAKCIJU IZMEĐU UČITELJA I RODITELJA</i>	8
Izvori		11

12. Rad s roditeljima

A. Koja je glavna ideja/cilj/namjera ovog modula?

Provedbom modula *Rad s roditeljima* želi se osposobiti učitelje pripravnike i pripremiti ih za optimalnu interakciju s roditeljima i zakonskim skrbnicima svojih učenika. Često zanemarena tema, ona predstavlja jedan od ključnih aspekata društvenog/kulturnog/emocionalnog dijela učiteljskog zvanja. Stoga ovaj modul ima za cilj ublažiti i nadopuniti pedagoške/metodološke/socijalne strategije koje su potencijalno zanemarene u početnoj obuci učitelja, kao i ponuditi konkretne alate koje učitelji mogu koristiti za bolje povezivanje s roditeljima i nošenje s njima.

B. Očekivani ishodi učenja:

- Učitelj pripravnik upoznat će se s propisima i pozitivnim primjerima rada s roditeljima
- Učitelj pripravnik moći će učinkovito i profesionalno komunicirati s roditeljima
- Učitelj pripravnik moći će stvoriti vlastiti stil rada s roditeljima i razviti pozitivan odnos s njima
- Učitelj pripravnik moći će organizirati samostalne sastanke s roditeljima
- Učitelj pripravnik znat će reagirati na različite pristupe i zahtjeve roditelja
- Mentori će moći učinkovito prenijeti svoja iskustva u radu s roditeljima i poduprijeti učitelja pripravnika u razvoju vlastitog stila rada

C. Aktivnosti, prezentacije i drugi materijali uključeni u modul:

ELEMENT	Ciljana publika	Vrsta izvora	Vrijeme za izvore	Područje
12.1 Upoznavanje s različitim vrstama/profilima roditelja te kako raditi s njima	Pripravnik i mentor	Prezentacija	90 minuta	Društveno/kulturno
12.2 Vodič za interakciju između učitelja i roditelja	Pripravnik (i mentor)	Vodič, popis	90 minuta	Društveno/kulturno

12.1. Uvod u različite vrste/profile roditelja i kako raditi s njima – predstavlja prikaz različitih tipova odgovora i mogućih scenarija s kojima se učitelj pripravnik može susresti tijekom rada s roditeljima. Dokument je manjim dijelom zamišljen kao teorijski pregled, ali uglavnom kao popis praktičnih odgovora i savjeta koji se mogu iskoristiti. U dokumentu se također navode prilike za radioničke potencijalne scenarije između mentora i pripravnika, kao i prijedlozi za svojevrzne igrokaze i praktično uvježbavanje odgovora.

12.2. Vodič za interakciju između roditelja i učitelja uključuje kompilaciju mekih vještina s prijedlozima, taktikama i psihološkim/sociološkim strategijama za rukovanje različitim vrstama formalne komunikacije između nastavnika i roditelja, uključujući osobne sastanke, videosastanke, 1 na 1, grupni rad, prezentacije o nastavi te individualne razgovore o djeci

D. Prijedlozi za implementaciju modula

U idealnom slučaju, učitelj pripravnik počinje raditi na ovom modulu promatrajući svog mentora u interakciji s roditeljima. Nakon nekoliko sastanaka učitelja i roditelja gdje je imao ulogu pasivnog promatrača, pripravnik i mentor mogu početi raditi na materijalima uključenim u ovaj modul. Iako ne postoji poseban vodič ili predložak za mentorsku raspravu, razgovor između mentora i pripravnika o ovoj temi važan. Prvo, mentor treba predstaviti različite tipove/profile roditelja, oslanjajući se na stvarne primjere i dopuštajući pripravniku da već može prepoznati koji se promatrani roditelji eventualno mogu svrstati u prikazane kategorije. Mentor i pripravnik raspravljaju o opaženom, koristeći prezentaciju kao referentnu točku i istražujući kako se predstavljene strategije i alati mogu koristiti za optimizaciju interakcije. Mogu koristiti i pomoć uvoda (12.1) ako je prikladno.

Nakon što pripravnik stekne iskustvo promatranjem mentora u interakciji s roditeljima, igrokaz može biti korisna tehnika. Mentorovo iskustvo i dobre prakse ne bi se trebali dijeliti kroz jednu formalnu aktivnost, organiziranu kao *ex-cathedra* interakcija, već biiskusni učitelj trebao postupno upoznavati pripravnika sa svojim iskustvom susrećući se sa scenarijima i situacijama iz stvarnog života, komentirajući ih i koristeći ih kao priliku za učenje, omogućujući pripravniku da postupno razvije vlastiti pristup kroz dulje razdoblje.

Vodič za interakciju između roditelja i učitelja (12.2) može se koristiti ili u jednoj od rasprava između pripravnika i mentora ili samostalno od strane pripravnika.

E. Korisne poveznice

<https://www.verywellfamily.com/parents-and-teachers-working-together-620922>

<https://www.edutopia.org/article/new-teachers-working-with-parents-resources>

<https://www.acer.org/au/discover/article/parents-and-teachers-working-together>

<https://raisingchildren.net.au/for-professionals/working-with-parents/communicating-with-parents/involving-parents-in-school>

<https://pcie.ac/journals/2021/10/28/what-is-the-role-of-parents-and-teachers-in-regard-to-learning/>

https://www.academia.edu/73766090/Parents_and_early_teachers_sharing_education

https://www.academia.edu/40111087/Created_by_Teachers_for_Teachers_and_Parents

https://www.academia.edu/12283375/IT_for_Teachers_and_Parents_Communication_between_school_teachers_parents_and_students

12.1 UPOZNAVANJE S RAZLIČITIM TIPOVIMA/PROFILIMA RODITELJA TE KAKO RADITI S NJIMA

Jedan od najtežih izazova za učitelje pripravnike svakako je odnos s roditeljima. Zato pripravnici moraju biti upoznati s osnovnim tipovima roditelja kako bi s njima mogli što lakše komunicirati. Postoji mnogo različitih podjela tipova roditeljstva. Možda je jedna od najkorisnijih za učitelje poznata podjela na četiri glavna stila roditeljstva:

- **Autoritarni stil roditeljstva** naziva se i rigidnim i strogim stilom roditeljstva, a podrazumijeva stil roditeljstva u kojem roditelji pred dijete postavljaju visoka očekivanja i zahtjeve, provode strogi nadzor i kontrolu, a ne pružaju dovoljno topline i podrške. Roditelji su usmjereni na postavljanje granica i pravila, skloni su kažnjavanju u situacijama kada se ista ne poštuju ili krše. Glavni odgojni cilj je naučiti dijete samokontroli i poslušnosti autoritetu, a odnos roditelj-dijete temelji se na odnosu nadređenosti i podređenosti. Takva su djeca često nesigurna, povučena, ali mogu biti i agresivna, s niskom tolerancijom na frustraciju. Često su nepovjerljivi, nesigurni, neuspješni u rješavanju problema i stalno brinu kako ugoditi roditelju/autoritetu.

Na ovim dvama linkovima možete pronaći dobar odgovor na pitanje što je autoritarno roditeljstvo:

- <https://www.verywellmind.com/what-is-authoritarian-parenting-2794955>
- <https://www.webmd.com/parenting/authoritarian-parenting-what-is-it#:~:text=Authoritarian%20parenting%20is%20an%20extremely,rather%20than%20nurturing%20your%20child.>

Dva kratka videa o autoritarnom roditeljstvu:

- <https://www.youtube.com/watch?V=ppkt8tzkny0>
- <https://www.youtube.com/watch?V=ggwaa3bapau>

- **Autoritativni odgojni stil** također se naziva demokratskim i dosljednim. To je stil koji spaja čvrstu roditeljsku kontrolu i emocionalnu toplinu. Roditelji postavljaju zahtjeve i očekivanja primjerene dobi djeteta te s ljubavlju, podrškom i emocionalnom toplinom nadziru i čvrsto kontroliraju djetetove nepoželjne obrasce ponašanja. Potiču djetetovu znatiželju, kreativnost, samopouzdanje i neovisnost emocija. Vode brigu o djetetovim osjećajima i potiču ga da ih izrazi. Takva su djeca samouvjerena, s visokim stupnjem samokontrole i odgovorna.

Na ova tri linka možete pronaći dobar odgovor na pitanje što je autoritativno roditeljstvo:

- <https://parentingscience.com/authoritative-parenting-style/>
- <https://www.parentingforbrain.com/authoritative-parenting/>
- <https://www.verywellmind.com/what-is-authoritative-parenting-2794956>

Kratki video o autoritativnom roditeljstvu

- <https://www.youtube.com/watch?V=Lj64B6P9bxs>

- **Permisivni stil roditeljstva** podrazumijeva emocionalnu toplinu, ali slabu kontrolu. Takvi roditelji su pretjerano emocionalno osjetljivi, pružaju veliku ljubav, podršku i emocionalnu

toplino, ali postavljaju male zahtjeve i slabo kontroliraju djetetovo ponašanje bez postavljanja ograničenja. Prvenstveno zadovoljavaju sve djetetove

zahtjeve i želje. Takva su djeca često nesigurna i snalažljiva, impulzivna, slabe samokontrole i sklona agresiji kada se suoče s ograničenjima i trenutnim neispunjavanjem želja i zahtjeva.

Na ova tri linka možete pronaći dobar odgovor na pitanje što je to permisivno roditeljstvo:

- <https://www.verywellmind.com/what-is-permissive-parenting-2794957>
- https://www.canr.msu.edu/news/permissive_parenting_style
- [https://parentingscience.com/permissive-parenting/#:~:text=Permissive%20parenting%2C%20sometimes%20called%20%E2%80%9Cindulgent,limits%20\(which%20is%20problematic\).](https://parentingscience.com/permissive-parenting/#:~:text=Permissive%20parenting%2C%20sometimes%20called%20%E2%80%9Cindulgent,limits%20(which%20is%20problematic).)

Kratki video o permisivnom roditeljstvu

- <https://www.youtube.com/watch?V=DX5xltHodYI>

- **Ravnodušan ili zanemarujući ili neuključeni stil roditeljstva** podrazumijeva slabu kontrolu zajedno s emocionalnom hladnoćom roditelja. Roditelji postavljaju male zahtjeve, nemaju kontrolu nad djetetovim ponašanjem i ne postavljaju mu granice. Emocionalno su hladni, nezainteresirani za djetetove aktivnosti i zadubljeni u sebe. Rijetko pokazuju roditeljsku ljubav. Takva su djeca često neposlušna i neprijateljski raspoložena, imaju nisko samopoštovanje i sklona su delinkventnom ponašanju. Uglavnom se osjećaju nesigurno, promjenjivog su raspoloženja i nemaju samokontrolu.

Na ova dva linka možete pronaći dobar odgovor na pitanje što je neuključeno roditeljstvo:

- <https://www.parentingforbrain.com/uninvolved-parenting/>
- <https://www.verywellmind.com/what-is-uninvolved-parenting-2794958#:~:text=Uninvolved%20parenting%2C%20sometimes%20referred%20to,dissmissive%2C%20or%20even%20completely%20neglectful>

Kratki video o neuključenom roditeljstvu:

- <https://www.youtube.com/watch?V=j6hr64dnvk0>

Ako učitelj može prepoznati stil roditelja, tada će znati što će određeni roditelji od učitelja očekivati, pa će znati kako se ponašati prema pojedinim roditeljima.

Druge podjele tipova roditeljstva također mogu biti korisne za učitelje. Jedna od njih je podjela na:

- Izvršni roditelj
- Roditelj duh
- Roditelj mekog srca
- Roditelj "izvanškolske aktivnosti"
- Jako uključen roditelj

Koji su to tipovi i kako raditi s njima možete pronaći ovdje: <https://teach.com/resources/how-teachers-can-work-with-5-different-parent-personality-types/>

12.2 VODIČ ZA INTERAKCIJU IZMEĐU UČITELJA I RODITELJA

Jedan od najtežih odnosa u školi za učitelja je odnos s roditeljima. Zato je važno pripremiti se za tu vezu. Ispod su neki od najvažnijih savjeta za tu vezu.

- 12.2.1 Temeljno je pravilo odnosa povjerenja između tebe i tvojih roditelja da sadržaj razgovora nikada ne smije doprijeti do neovlaštenih ušiju
- 12.2.2 Uspostaviti dobru komunikaciju s roditeljima na početku školske godine; ne čekajte da se problem dogodi.
- 12.2.3 Onaj tko ima veću moć (a to ste u školi svakako Vi) trebao bi pokazati što više poštovanja prema poziciji slabije osobe (u ovom slučaju to je roditelj).
- 12.2.4 Odmah jasno recite kako želite da Vam se obraćaju, kada mogu doći u školu, u koje vrijeme i zašto Vas mogu zvati na telefon (ako im je dopušteno), te o kojim temama možete razgovarati (rad i ponašanje njihovog djeteta) i o kojima ne možete raspravljati (na primjer metodologija nastave).
- 12.2.5 Tijekom razgovora pokušajte se opustiti i nemojte biti previše ozbiljni. Ponekad, koliko god situacija izgledala ozbiljno i "crno", pogled iz drugog kuta uz odgovarajuću dozu humora može olakšati rješenje situacije.
- 12.2.6 Ako roditelji ne dolaze na roditeljske sastanke ili informacije – nazovite ih ili im napišite pismo. Nemojte ih napadati i optuživati, samo ih zamolite da dođu.
- 12.2.7 Koliko god Vam dijete bilo "nemoguće", nemojte roditelju govoriti samo o lošim stvarima – nitko se neće osjećati dobro (i "smrznut će se" kad godinama kasnije bude prolazilo pored škole). Neki čak mogu postati agresivni i ljuti na Vas. Zato svaki put recite što je dijete dobro i pozitivno napravilo kako bi roditelji lakše prihvatili neugodnu informaciju.
- 12.2.8 Stalno naglašavajte ulogu truda u postizanju uspjeha. Koliko god dijete bilo pametno, nerealno je očekivati dobre ocjene ako ne uči.
- 12.2.9 Razmislite kako možete uključiti roditelje u život i rad škole: mnogi bi htjeli, ali ne znaju kako. Možda neki mogu doći u razred i predstaviti djeci svoje zanimanje. Možda ćete moći povesti djecu u posjet nekima.
- 12.2.10 Nemojte pokazivati dosadu i nestrpljenje, što se očituje ako:
 - vrtite olovku
 - prelistavate papire
 - gledate na sat
 - javljate se na mobitel ili tipkate nešto
- 12.2.11 Nikada se ne svađajte s agresivnim roditeljem na ulici, u kafiću ili sličnim mjestima – Vaše je mjesto u školi, tamo ste "na svom terenu".
 - Ostanite mirni.
 - Pustite roditelja da se izjasni, nemojte ga prekidati, ali nemojte tolerirati psovke.
 - Ne vičite na roditelja – time pokazujete slabost i nesigurnost
 - Nemojte sami biti nasilni, nemojte prijetiti. Ne okrivljujte.
 - Držite se barem na udaljenosti jedne ruke, ostavljajući prostor za povlačenje ako je potrebno.
 - Čak i unošenje u lice roditelj može shvatiti kao prijetnju i reagirati fizički.
 - Govorite jasnim i energičnim glasom – to pokazuje Vaš interes za problem.

- Držite se problema

Dobra komunikacija je ključna

Dobra komunikacija ključna je za uspješan odnos učitelj-roditelj. Bilo bi sjajno da budući učitelji na studiju nauče kako imati dobre komunikacijske vještine. Postoje tri glavne vještine za dobru komunikaciju.

Vještina aktivnog slušanja

- 12.2.12 Dopustite roditelju da govori bez prekidanja.
- 12.2.13 Usredotočite se na ono što roditelj govori i pokušajte razumjeti njegove osjećaje dok govore o tome što govore.
- 12.2.14 Obratite pozornost na verbalne i neverbalne znakove.
- 12.2.15 Koristite odgovarajući govor tijela kako biste pokazali svoju pozornost
- 12.2.16 Omogućite pauze ili tišinu.

Više informacija možete pronaći ovdje:

- <https://www.skillsyouneed.com/ips/active-listening.html>
- <https://www.ccl.org/articles/leading-effectively-articles/coaching-others-use-active-listening-skills/#:~:text=Active%20listening%20requires%20you%20to,actively%20engaged%20in%20the%20conversation.>
- <https://www.thebalancecareers.com/active-listening-skills-with-examples-2059684>
- <https://www.youtube.com/watch?V=rzsvh8ywzeq>
- <https://www.youtube.com/watch?V=7wucyjyxdg>
- <https://www.youtube.com/watch?V=-bdbizcnbxg>

Vještine postavljanja pitanja

- Koristite otvorena pitanja što je češće moguće, osobito na početku razgovora.
- Pomoću potpitanja pojasnite tvrdnju ili provjerite njezinu točnost i pomozite roditelju da elaborira ono o čemu govori.
- Koristite zatvorena pitanja kako biste dobili konkretne informacije.
- Izbjegavajte sugestivna pitanja.
- Izbjegavajte postavljanje više pitanja u isto vrijeme. Zbunjujuće je.
- Ostavite roditelju dovoljno vremena da odgovori na Vaše pitanje.
- Postavite pitanje drugačije, jednostavnijim jezikom, ako je odgovor nejasan ili Vam se čini da roditelj nije razumio pitanje.

Više informacija možete pronaći ovdje:

- <https://www.skillsyouneed.com/ips/questioning.html>
- https://www.mindtools.com/pages/article/newtmc_88.htm
- <https://www.marketing91.com/questioning-skills/>
- <https://www.youtube.com/watch?V=imfu12epyci>
- <https://www.youtube.com/watch?V=tzsp0qluewy>
- https://www.youtube.com/watch?V=1do0do_wme

Vještine neverbalne komunikacije

Neverbalna komunikacija naziva se i govorom tijela jer se komunicira različitim pokretima tijela. Neverbalna komunikacija je svaki oblik prenošenja informacija ili poruka od jedne osobe do druge bez korištenja riječi. Može uključivati sve, od znakova rukama preko fizičkog izgleda do govora tijela. Govor tijela je oblik neverbalne komunikacije koji uključuje izraze lica, geste, držanje, pokrete očiju, fizički dodir i druge signale koje šaljemo svojim tijelom. U neverbalnoj komunikaciji određeni dio tijela šalje drugu vrstu poruke. U ovom modulu vidjet će se koje su zone udaljenosti u komunikaciji, kako govor tijela utječe na poslovne ljude te može li se govor tijela naučiti ili lažirati.

Da bismo razumjeli neverbalnu komunikaciju, moramo:

- Naučite razlikovati pozitivan i negativan govor tijela. Kada je nečije tijelo napeto, to je uobičajeni "negativni" govor tijela, koji se može povezati sa stresom, nelagodnom ili ljutnjom. S druge strane, "pozitivan" govor tijela, poput opuštenog tijela kada se opuštamo i odmaramo, može ukazivati na sreću i samopouzdanje.
- Obratite pozornost na visinu glasa. Tipična visina nečijeg glasa može se mijenjati ovisno o raspoloženju. Na primjer, kada je osoba tužna, njen glas je tih. To znači da će govoriti u nižoj oktavi i sporije. Brži, sretniji ili veseliji glasovi obično ukazuju na sreću.
- Obratite pažnju na njihovo disanje. Ako je netko ljut, lice mu može početi crvenjeti. Ova reakcija općenito je uzrokovana ubrzanim disanjem. Kada ste u načinu letenja ili borbe, mozak oslobađa hormone i neurotransmitere, a kortizol će početi kolati Vašim venama. To povećava krvni tlak i otkucaje srca, a disanje postaje plitko i ubrzano.
- Izgleda smiješno, ali morate primijetiti zakrivljenost nečijih prstiju. Ovo može zvučati čudno, ali kada su nečiji prsti blago zakrivljeni prema dlanovima, to vjerojatno znači da je opušten. Ne hodamo okolo s potpuno ispruženim prstima, to bi izgledalo čudno. Kad na nekome vidite tu prirodnu oblinu i nema napetosti, to Vam daje do znanja da se netko osjeća dobro.
- Promatrajte intenzitet njihovog osmijeha. Međutim postoje različite vrste osmijeha. O različitim vrstama osmijeha možete čitati ovdje <https://www.healthline.com/health/types-of-smiles>

Više o neverbalnoj komunikaciji možete pronaći ovdje:

- <https://www.verywellmind.com/types-of-nonverbal-communication-2795397>
- <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/nonverbal-communication-skills>
- <https://www.youtube.com/watch?V=akfatvk5h3y>
- <https://www.youtube.com/watch?V=fjb3mziebnu>
- <https://www.youtube.com/watch?V=akfatvk5h3y>
- <https://www.wgu.edu/heyteach/article/mastering-parent-teacher-meeting-eight-powerful-tips1612.html>
- <https://www.waterford.org/education/two-way-communication-parent-engagement/>
- <https://soeonline.american.edu/blog/parent-teacher-communication>
- <https://hrcak.srce.hr/file/331479> (Croatian)
- <https://www.waldenu.edu/online-bachelors-programs/bs-in-elementary-education/resource/nine-ways-to-improve-parent-teacher-communication>

Videozapisi:

- <https://www.youtube.com/watch?V=p3n9lrioxdc>
- <https://www.youtube.com/watch?V=ltkohxe4lnc>
- <https://www.youtube.com/watch?V=9c71hfantka>
- <https://www.youtube.com/watch?V=ucwc9-z-f A>

Izvori

- Allen, D. W. 1967. *Microteaching. A description*. San Francisco: Stanford University Press
- Antoniou, Alexander-Stamatios, Fotini Polychroni in A. N. Vlachakis. 2006. Gender and age differences in occupational stress and professional burnout between primary and high-school teachers in Greece. *Journal of Managerial Psychology* 21, nr. 7:682–690.
- Aversano, N., Di Carlo, F., Sannino, G., Tartaglia Polcini, P., & Lombardi, R. 2020. Corporate social responsibility, stakeholder engagement, and universities: New evidence from the Italian scenario. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(4), 1892-1899.
- Azman, N. 2012. Choosing teaching as a career: Perspectives of male and female Malaysian student teachers in training. *European Journal of Teacher Education*, 36(1), 113-130.
- Barnett, B. G., Matthews, R. J., & O'Mahony, G. R. 2004. *Reflective practice: The cornerstone for school improvement*. Hawker Brownlow Education.
- Bergland, Cristopher. 2021. Cortisol: Why the "Stress Hormone" Is Public Enemy No. 1. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/the-athletes-way/201301/cortisol-why-the-stress-hormone-is-public-enemy-no-1> (15. 11. 2021).
- Bruinsma, M., & Jansen, E. P. 2010. Is the motivation to become a teacher related to pre-service teachers' intentions to remain in the profession?. *European journal of teacher education*, 33(2), 185- 200.
- CHAMPS, *A Proactive & Positive Approach to Classroom Management*, 2009 Pacific Northwest Publishing
- Chan, David W. 2003. Hardiness and its role in the stress–burnout relationship among prospective Chinese teachers in Hong Kong. *Teaching and Teacher Education* 19, št. 4:381–395.
- Chang-Mei. 2009. An Appraisal Perspective of Teacher Burnout: Examining the Emotional Work of Teachers. *Educational Psychology Review* 21, 193–218.
- Chung, I. F., & Yi-Cheng, H. 2012. Still seeking for an "Iron Bowl"? Pre-service teachers' journeys of career choice in Taiwan. *Asia-Pacific Education Researcher* (De La Salle University Manila), 21(2), 315- 324.
- Cohen, Y., & Kedar, S. 2011. Teacher–student relationships: Two case studies. In *The Oxford handbook of cuneiform culture*.
- Cross, M., & Ndofirepi, E. 2015. On becoming and remaining a teacher: Rethinking strategies for developing teacher professional identity in South Africa. *Research Papers in Education*, 30(1), 95-113.
- Davidson Richard J., Jon Kabat-Zinn, Jessica Schumacher, Melissa Rosenkranz, Daniel Muller, Saki F. Santorelli, Ferris Urbanowski, Anne Harrington, Katherine Bonus in John F. Sheriden. 2003. Alterations in Brain and Immune Function Product by Mindfulness Meditation. *Psychosomatic Medicine* 65, št. 4:564–570.

Davidson, Richard J. In Antonie Lutz. 2008. Buddhas Brain: Neuroplasticity and Meditation. IEEE Signal Processing Magazine 25, št. 1:176–184.

Department of Education and Training, A Teacher's Guide to Effective Mentoring, State of Victoria, 2014
https://education.nt.gov.au/_data/assets/pdf_file/0011/427583/2017_teachers_guide_to_effective_experienced_teaching.pdf

Dormann, Christian in Dieter Zapf. 2004. Customer-Related Social Stressors and Burnout. Journal of Occupational Health Psychology 9, št. 1:61–82.

Eileen Mooney Cambria, "A Study of the Qualities of Effective Mentor Teachers", Seton Hall University, (2006) <https://core.ac.uk/download/pdf/151532214.pdf>

Elkin, Allen. 2013. Stress Management For Dummies. Hoboken: Wiley.

Epel, Elissa, Jennifer Daubenmier, Judith M. Moskowitz, Susan Folkmann in Elizabeth Blackburn. 2009. Can Meditation Slow Rate of Cellular Aging? Cognitive Stress, Mindfulness, and Telomeres. Annals of the New York Academy of Science 1172, št. 1:34–53.

Fink, D.L. 2003. A Self-Directed Guide to Designing Courses for Significant Learning. Fiorilli, C., P. Gabola, A. Pepe, N. Meylan, D. Curchod-Ruedi, O. Albanese in A. A. Doudin. 2015. The effect of teachers' emotional intensity and social support on burnout syndrome. A comparison between Italy and Switzerland. European Review of Applied Psychology 65, št. 6:275–283.

Flett, Gordon L., Paul L. Hewitt in C. Jahyne Hallett. 1995. Perfectionism and Job Stress in Teachers. Canadian Journal of School Psychology 11, št. 1:32–42.

Flores, M. A., & Niklasson, L. 2014. Why do student teachers enrol for a teaching degree? A study of teacher recruitment in Portugal and Sweden. Journal of Education for Teaching, 40(4), 328-343.

Freixa, M. 2017. Professorat novell: competències docents a l'inici de l'exercici professional [Beginning teachers: teaching competencies at the beginning of the professional practice]. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.

Friedman, Iscaac A. 2000. Burnout in teachers: Shattered dreams of impeccable professional performance. Journal of Organizational Behavior 10, št. 2:179–188.
Gayle Furlow, "How to be an exceptional experienced teacher teacher", teacherready, June 28, 2019 <https://www.teacherready.org/exceptional-experienced-teacher-teachers/>

Gilchrist, Lauren. 2019. "Teaching our Teachers: The Value of Teacher Mentorship", Skyward, <https://www.skyward.com/discover/blog/skyward-blogs/skyward-executive-blog/september-2019/teaching-our-teachers-the-value-of-teacher-experienced-teachers>

Gonser, Sarah. 2022 "The Qualities of Exceptional Mentor Teachers", Edutopia, <https://www.edutopia.org/article/qualities-exceptional-experienced-teacher-teachers>

Gore, J., Holmes, K., Smith, M., & Fray, L. 2015. Investigating the factors that influence the choice of teaching as a first career. A Report commissioned by the Queensland College of Teachers. Australia: University of Newcastle.

Hölzel, Britta K., James Carmody, Mark Vangel, Christina Congleton, Sitta M. Yerramsetti, Tim Gard in Sara W. Lazar. 2011. Mindfulness practice leads to increases in regional brain gray matter density.

Psychiatry Research: Neuroimaging 191, št. 1:36–43.

Horneffer, P. 2020. Implementing a Flipped Classroom in Medical Education.

Ingersoll, R. M., Merrill, E., Stuckey, D. I Collins, G. 2018. Seven trends: The transformation of the teaching force. Consortium for Policy Research in Education, University of Pennsylvania.

Isidori, E. 2003. La formazione degli insegnanti principianti. Problemi e strategie. Perugia: Morlacchi Editore

Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. 2009. The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. Review of Educational Research, 79(1), 491-525

Johari, J., Yean Tan, F. And Tjik Zulkarnain, Z.I. 2018. "Autonomy, workload, work-life balance and job performance among teachers", International Journal of Educational Management, Vol. 32 No. 1, pp.

107-120. <https://doi.org/10.1108/IJEM-10-2016-0226>

Jugović, I., Marušić, I., Pavin Ivanec, T., & Vizek Vidović, V. 2012. Motivation and personality of preservice teachers in Croatia. Asia-Pacific Journal of Teacher Education, 40(3), 271-287.

Jungert, T., Alm, F., & Thornberg, R. 2014. Motives for becoming a teacher and their relations to academic engagement and dropout among student teachers. Journal of Education for Teaching, 40(2), 173- 185.

Kabat-Zinn, John, Ann O. Massion, Jean Kristelle, Linda Gay Peterson, Kenneth E. Fletcher, Lori Pbert, William R. Lenderking in Saki F. Santrorelli. 1992. Effectiveness of a meditation-based stress reduction program in the treatment of anxiety disorders. The American Journal of Psychiatry 149, št. 7:936–943.

Kinman, Gail, Siobhan Wray in Calista Strange. Emotional labour, burnout and job satisfaction in UK teachers: the role of workplace social support. Educational Psychology 31, št. 7:843–856.

Klassen, R. M., Al-Dhafri, S., Hannok, W., & Betts, S. M. 2011. Investigating pre-service teacher motivation across cultures using the Teachers' Ten Statements Test. Teaching and Teacher Education, 27(3), 579-588.

König, J., & Rothland, M. 2012. Motivations for choosing teaching as a career: Effects on general pedagogical knowledge during initial teacher education. Asia-Pacific Journal of Teacher Education, 40(3), 289-315.

Koopsen Cyndie in Caroline Young. 2009. Integrative Health: a holistic approach for health professionals. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Korthagen Fred, A. J. In Angelo Vasalos. 2010. Going to the Core: Deepening Reflection by Connecting the Person to the Profession. V: Handbook of reflection and reflective inquiry, 529–552. Ur. Nona Lyons. New York: Springer.

Križaj, Robert. 2019. Čuječnost. Trening za obvladovanje stresa in polno prisotnost v življenju. Ljubljana: Mladinska knjiga.

- Kyriacou, C., & Coulthard, M. 2000. Undergraduates' views of teaching as a career choice. *Journal of education for Teaching*, 26(2), 117-126.
- Kyriacou, C., & Kobori, M. 1998. Motivation to learn and teach English in Slovenia. *Educational studies*, 24(3), 345-351.
- Kyriacou, C., Hultgren, Å., & Stephens, P. 1999. Student teachers' motivation to become a secondary school teacher in England and Norway. *Teacher Development*, 3(3), 373-381.
- Lai, K. C., Chan, K. W., Ko, K. W., & So, K. S. 2005. Teaching as a career: A perspective from Hong Kong senior secondary students. *Journal of Education for Teaching*, 31(3), 153-168.
- Leddy, Susan Kum. 2006. *Integrative health promotion: conceptual bases for nursing practice*. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.
- Levy, David. M., Jacob O. Wobbrock, Alfred W. Kaszniak in Marilyn Ostergen. 2021. Initial results from a study of the effects of meditation on multitasking performance, *Proceeding of the 2011 annual conference extended abstracts on Human factors in computing systems – CHI EA 11*, <https://doi.org/10.1145/1979742.1979862> (15. 11. 2021).
- Lovett, S. 2007. "Teachers of promise": Is teaching their first career choice. *New Zealand Annual Review of Education*, 16, 29-53.
- Manuel, J., & Hughes, J. 2006. 'It has always been my dream': Exploring pre-service teachers' motivations for choosing to teach. *Teacher Development*, 10(1), 5-24.
- Marín, A., Martín, M i Riera, J. 2019. Reptes de l'educació a Catalunya. Anuari 2018. De la formació inicial a la professió docent: la inducció a la docència [Challenges of education in Catalonia. Yearbook 2018. From the initial training of the teaching profession: induction into teaching]. Fundació Jaume Bofill i Bonal·letra Alcompàs.
- Maslach, Christina, Wilmar B. Schaufeli in Michael P. Leiter. 2001. Job burnout. *Annual Review of Psychology* 52, 397–422.
- Mccormick, M. P., & O'Connor, E. E. 2014. Teacher-child relationship quality and academic achievement in elementary school: Does gender matter? *Journal of Educational Psychology*. Advanced online publication.
- Mcgonigal, Kelly. 2015. *The Upside of Stress. Why Stress Is Good for You, and How to Get Good at It*. London: Ebury Publishing.
- Mckenzie, P., Santiago, P., Sliwka, P., & Hiroyuki, H. 2005. *Teachers matter: Attracting, developing and retaining effective teachers*. Paris, France: OECD.
- Mckenzie, P., Weldon, P. R., Rowley, G., Murphy, M., & mcmillan, J. 2014. *Staff in Australia's Schools 2013: Main report on the survey*. Retrieved from http://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?Article=1021&context=tll_misc
- Mentoring Guide: a guide for experienced teachers. 2003. Center for Health Leadership & Practice, Public Health Institute, for the State Health Principals Executive Mentoring and Consultation Program of the State Health Leadership Initiative (SHLI).
- Middleton, Kate. 2009. *Stress. How to de-Stress Without Doing Less*. Oxford: Lion Hudson.

Mojsa-Kaja, Justyna, Kristana Golonka in Tadeusz Marek. 2015. Job burnout and engagement among teachers : worklife areas and personality traits as predictors of relationships with work. International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health 28, št. 1:102–119.

Müller, K., Alliata, R., & Benninghoff, F. 2009. Attracting and retaining teachers: A question of motivation. Educational Management Administration & Leadership, 37(5), 574-599.

Nesje, K., Brandmo, C., & Berger, J. L. 2018. Motivation to become a teacher: A Norwegian validation of the factors influencing teaching choice scale. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 62(6), 813-831.

OECD. 2018. *Education Policy Outlook 2018: Putting Student Learning at the Centre*. OECD Publishing.

OECD. 2018. *Effective Teacher Policies: Insights from PISA*. OECD Publishing.

Olsen, B. 2008. How reasons for entry into the profession illuminate teacher identity development. *Teacher Education Quarterly*, 23-40.

Pace, Thaddeus W. W., Lobsang Tezin Negi, Daniel D. Adame, Steven P. Cole, Teresa I. Sivill, Thimoty D. Brown, Michael J. Issa in Charles L. Raison. 2009. Effect of compassion meditation on neuroendocrine, innate immune and behavioral responses to psychosocial stress. *Psychoneuroendocrinology* 34, št. 1:87–98.

Pedersen, Traci. 2021. Meditation's Effects on Emotion Shown to Persist, <https://psychcentral.com/news/2013/06/23/meditations-effects-on-emotion-shown-to-persist#1> (15. 11. 2021).

Pedone, F., & Ferrara, G. 2014. La formazione iniziale degli insegnanti attraverso la pratica del microteaching. *Italian Journal of Educational Research*, (13), 85-98.

Perry, M., Corpuz, G. M., Higbee, B., Jaffe, C., & Kanga, D. 2019. Promising Practices in Local Stakeholder Engagement in School Governance. *Policy Analysis for California Education, PACE*.

Pianta, R. 2001. *Student–Teacher Relationship Scale–Short Form*. Lutz, FL: Psychological Assessment Resources, Inc

Pšeničny, Andreja. 2008. Prepoznavanje in preprečevanje izgorelosti. *Didakta*. Spletni vir: https://www.burnout.si/uploads/clanki/izgorelost%20poljudni/08_11didaktaizgorelost.pdf (pridobljeno 28. 1. 2022).

Raymond, Larissa, Jill Flack & Peter Burrows. 2016. "A Reflective Guide to Mentoring and being a teacher-experienced teacher", Early Childhood & School Education Group, Department of Education and Training (DET), Victoria, <https://www.education.vic.gov.au/Documents/school/teachers/profdev/Reflectiveguidetoexperiencedteacheringschools.pdf>

Richardson, P. W., & Watt, H. M. 2006. Who chooses teaching and why? Profiling characteristics and motivations across three Australian universities. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 34(1), 27- 56.

Rimm-Kaufman, S. 2015. Improving students' relationships with teachers. *American Psychological Association*. <https://www.apa.org/education-career/k12/relationships>

Roness, D. 2011. Still motivated? The motivation for teaching during the second year in the profession. *Teaching and Teacher Education*, 27(3), 628-638.

Roness, D., & Smith, K. 2010. Stability in motivation during teacher education. *Journal of Education for Teaching*, 36(2), 169-185.

Schaufeli, Wilmar B. In Dirk Enzmann. 1998. *The Burnout Companion to Study and Practice: A Critical Analysis*. Philadelphia, PA: Taylor and Francis, Ltd.

Spector, N. 2017. This is your brain on prayer and meditation. <https://www.nbcnews.com/better/health/your-brain-prayer-meditation-ncna812376> (13. 11. 2021).

Spittle, M., Jackson, K., & Casey, M. 2009. Applying self-determination theory to understand the motivation for becoming a physical education teacher. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 190- 197.

Struyven, K., Jacobs, K., & Dochy, F. 2013. Why do they want to teach? The multiple reasons of different groups of students for undertaking teacher education. *European Journal of Psychology of Education*, 28(3), 1007-1022.

Sugai & Colvin. 2004. *Self-Assessment of Classroom Management*. Adapted by Sandy Washburn

Talbert, R. 2021. *Flipped Learning Can Be a Key to Transforming Teaching and Learning Post- Pandemic*. EdSurge.

Vieten, Cassandra. 2011. *Mindfulness for Moms: The Basics*. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/consciousness-matters/201105/mindfulness-moms-the-basics> (15. 11. 2021).

Walker, Matthew. 2017. *Why We Sleep: Unlocking the Power of Sleep and Dreams*. New York: Scribner.

Washburn, Sandy. 2010. *Center on Education and Lifelong Learning, Classroom Management Self- Assessment*.

Watson, David in Brock Hubbard. 1996. Adaptational Style and Dispositional Structure: Coping in the Context of the Five-Factor Model. *Journal of Personality* 64, št. 4:737–774.

Watt, H. M. G., Richardson, P. W., Klusmann, U., Kunter, M., Beyer, B., Trautwein, U., & Baumert, J. 2012. Motivations for choosing teaching as a career: An international comparison using the FIT-Choice scale. *Teaching and Teacher Education*, 28(6), 791-805. Doi:10.1016/j.tate.2012.03.003

Watt, H. M., & Richardson, P. W. 2007. Motivational factors influencing teaching as a career choice: Development and validation of the FIT-Choice scale. *The Journal of experimental education*, 75(3), 167- 202.

Watt, H. M., & Richardson, P. W. 2012. An introduction to teaching motivations in different countries: Comparisons using the FIT-

Choice scale. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 40(3), 185-197.

Xia, Lulu, Hongyi Kang, Qiwu Xu, Michael J. Chen, Yonghong Liao, Meenakshisundaram Thiyagarajan, John O'Donnell, Daniel J. Christensen, Charles Nicholson, Jeffrey Iliff, Takahiro Takano, Rashid Deane in Maiken. Nedergaar. 2014. Sleep drives metabolite clearance from the adult brain. *Science* 342, št. 6156:373–377.

Yüce, K., Şahin, E., Koçer, Ö., & Kana, F. 2013. Motivations for choosing teaching as a career: A perspective of pre-service teachers from a Turkish context. *Asia Pacific Education Review*, 14(3), 295- 306.

Svim elektroničkim izvorima bilo je pristupljeno u listopadu 2022.

INOVA+

INOVA + Innovation Services SA

Ministry of Education and
Science of Portugal

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF EDUCATION

Ministry of Education, Republic of
Slovenia

Instituto Ekpedeftikis Politikis (Insti-
tute of Educational Policy)

Casa do Professor

Institute of Education of the
University of Lisbon

Univerza v Ljubljani

University of Ljubljana

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
UNIVERSITY of the PELOPONNESE

University of Peloponnese

IDEC SA

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Fundación Universitaria Balmes

Association Petit Philosophy

UNIVERSITÀ
LUM
Jean Monnet

Libera Università del
Mediterraneo Jean Monnet

LOOP

EMPOWERING TEACHERS PERSONAL, PROFESSIONAL AND SOCIAL

CONTINUOUS DEVELOPMENT THROUGH INNOVATIVE PEER - INDUCTION PROGRAMMES

<https://empowering-teachers.eu/>